

Bilag 1: Oversigt over høringssvar i høringen af miljøkonsekvensvurderingen og udkast til tilladelser efter miljøvurderingsloven og kystbeskyttelsesloven til projekt 'ny supplerende spildevandsledning til udledning af rensset spildevand i Lillebælt'

Høringsperiode: 16. juli 2025 -10. september 2025

Kolding Kommune, sag nr. 22/30977

Nr.	Afsender	Resumé af høringssvar	Bygherres bemærkninger	Miljøvurderingsmyndighedernes bemærkninger
1.	Vandforsyningsteam, Kolding Kommune	Vandforsyningsteamet har ingen bemærkninger til sagen.	Dette høringssvar giver ikke anledninger til hverken projektilretninger eller yderligere afværgesforanstaltninger.	Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.
2.	Beredskabsstyrelsen, Sikre Farvande	Beredskabsstyrelsen har ingen bemærkninger til denne sag, men gør opmærksom på, at ved arbejder på søterritoriet skal bekendtgørelse nr. 1229 af 03/10/2023 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter i danske farvande følges.	Dette høringssvar giver ikke anledninger til hverken projektilretninger eller yderligere afværgesforanstaltninger.	I udkast til tilladelse efter kystbeskyttelsesloven gøres der opmærksom på, at bekendtgørelse nr. 1229 skal følges. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.
3.	Køb og Salg, Kolding Kommune	Teamet har ingen bemærkninger til høringen. Teamet oplyser, at ledninger, som etableres på kommunens ejendom, etableres på gæstevilkår iht. Byrådets beslutning fra 2016.	Dette høringssvar giver ikke anledninger til hverken projektilretninger eller yderligere afværgesforanstaltninger.	Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.
4.	Bjert Strandvej 4 6091 Bjert Hundborgvej 21 6092 Sdr. Stenderup Thygesmindevej 2 6092 Sdr. Stenderup	Det bemærkes, at der med etableringen af den supplerende spildevandsledning er skabt en ulovlig merudledning, når Lillebælt kemiske tilstand betegnes som "ringe". Det bemærkes, at der skal udarbejdes en beregning, der viser, at udledningen med stor sikkerhed ikke vil medføre en forringelse af vandområdets tilstand, når grænseværdien/miljøkvalitetskravet er overskredet for	Dette høringssvar skal behandles af Kolding Kommune som VVM myndighed, idet det vedrører en vurdering af, om det anvendte datagrundlag er dækkende i forhold til en MKV af kemisk tilstand. Bygherre må dog antage, at denne vurdering allerede er foretaget af kommunen som VVM myndighed under iagttagelse af officialprincipet forud for, at myndighedsbehandlingen af	Miljøvurderingsmyndigheden sender materialet herunder miljøkonsekvensrapporten og udkastet til § 25-tilladelsen i høring hos berørte myndigheder, den berørte offentlighed og parter for at få vurderet om alle forhold er blevet belyst tilstrækkeligt i miljøkonsekvensvurderingen. De indkomne høringssvar indgår i den videre sagsbehandling, og her vurderes det om

	Skovvejen 65 6640 Lunderskov Knudsbølvej 31 6064 Jordrup Stenderupvej 146 6092 Sdr Stenderup Vesterskovvej 2 6091 Bjert	et givent stof, og der mangler bl.a. oplysninger og beregninger for Diclofenac og PFAS. Det bemærkes desuden, at godkendelse af den supplerende udløbsledning bør betinges af, at der påbegyndes udvidelse af rensningskapaciteten med forbedret rensning for fosfor senest i 2027 samt især etablering af det 4. rensetrin for miljøfarlige stoffer. Der gøres desuden opmærksom på, at der bør laves en plan for, at overløb undgås ved opsamling af overløbsvand inden udledning, ligesom forurenede byoverfladevand aldrig bør udledes direkte til havet.	MKV'en er igangsat med offentlighedsfase. Det bemærkes dog fra bygherre, at projektet ikke giver anledning til en merudledning af rensset spildevand til Lillebælt, men omhandler en fordeling af den eksisterende mængde i to frem for et udløbsrør.	høringssvarene giver anledning til yderligere vurderinger. Projektet giver ikke tilladelse til en merudledning af rensset spildevand. Etableringen af den supplerende spildevandsledning giver mulighed for at fordele nuværende spildevandsmængde på to ledninger. Etablering af den supplerende spildevandsledning er for at undgå utilsigtede overløb af rensset spildevand på terræn i Sdr. Stenderup Midtskov. Efter etablering af den nye spildevandsledning vil udløbskapaciteten forbedres markant og give et maksimalt flow fra renseanlægget. Desuden vil en samtidig tilstopning af begge spildevandsledninger næppe ske og dermed er en risiko for overløb usandsynlig. Derudover boltes dækslet fast ved det eksisterende bygværk, og dette vil helt forhindre nødoverløb. Endelig vil der blive installeret en niveaumåler i bygværket, som ved registrering af forhøjet vandstand i bygværket vil give alarm, og samtidigt vil alarmen automatisk reducere udledningen fra renseanlægget. Disse foranstaltninger giver samlet en sikkerhed for, at der fremadrettet ikke vil kunne ske overløb på terræn til skoven. Den supplerende turbineledning handler om at sikre, at der ikke sker overløb i Sdr. Stenderup Midtskov. Der udledes ikke yderligere spildevand, og sammensætningen af spildevandet
--	---	--	---	---

				forventes heller ikke at ændre sig. Det vurderes derfor, at der ikke er behov for yderligere undersøgelser vedr. diclofenac og PFAS. Miljøkonsekvensvurderingen sker på det foreliggende projekt, og § 25-tilladelsen bliver ikke meddelt med en betingelse om forbedret renskapacitet inde på renseanlægget. BlueKolding er i færd med at klargøre en ansøgning til fornyet spildevandstilladelse til Kolding Central renseanlæg. Indholdet kendes endnu ikke. Der er landsdækkende krav om skærpet rensning for N og P med udgangen af 2027. Rensningsanlæggets kapacitet på 125.000 PE er på nuværende tidspunkt ikke omfattet af Byspildevandsdirektivets 4. rensetrin. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.
5.	Naturteam, Kolding Kommune	Naturteamet ved Kolding Kommune gør opmærksom på, at skæv vindelsnegl er fundet tættere på end angivet i miljøkonsekvensrapporten. Det skal vurderes hvorvidt det har en betydning for vurderingen af indvirkningen fra projektet på vindelsneglen/mosen. Naturteamet gør opmærksom på, at der mangler en vurdering af, om Tyndakset Star forekommer på det areal, der opgraves. Naturteamet ved Kolding Kommune gør opmærksom på, at det er svært at se projektområdets placering i	Miljøstyrelsen har, efter udfærdigelsen af påvirkningsvurderingen i miljøkonsekvensvurderingen, registreret endnu et fund af skæv vindelsnegl, syd for projektområdet. Dette forklarer hvorfor denne registrering ikke fremgår af kortmaterialet i miljøkonsekvensrapporten. Den nye registrering ligger ca. 700 m syd for projektområdet. I miljøkonsekvensvurderingen vurderes det at projektet ingen påvirkning har på spredningskorridoren og spredningspotenti-	De supplerende vurderinger bedes indarbejdet i notatet. Høringssvaret giver anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse. Der vil blive stillet et vilkår vedr. fjernelse af de ryddede træer og buske, så de ikke ligger tilbage i skovbunden. Der vil blive stillet et vilkår om, at det lænsede overfladevand ikke må ledes ud på eller til beskyttet natur, medmindre det kan dokumenteres, at det vil være naturforbedrende.

		forhold til den § 3-beskyttede natur og ligeledes afstanden til diget. Kortene skal forbedres i forbindelse med dispensationsansøgningerne, hvor det også skal redogøres for hvor stor et areal af § 3-naturen, der påvirkes. Naturteamet ved Kolding Kommune gør desuden opmærksom på, at der er en del dispensationer, der skal meddeles efter, at § 25-tilladelsen er meddelt.	alet for denne art, hvilket bygherre stadig vurderer efter den nye registrering af skæv vindelsnegl, med samme begrundelser, som fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Aske-ellemosen blev besøgt i forbindelse med vurderingerne af projektets påvirkninger og blev ikke vurderet som potentielt levested for skæv Vindelsnegl, da mosen er næringspåvirket, domineret af brombær og stor nælde. Den del af mosen som findes indenfor projektområdet, havde desuden en lav naturværdi på besøgstidspunktet. På baggrund af disse begrundelser, vurderes det nye fund af skæv vindelsnegl ikke til at påvirke vurderingerne foretaget i miljøkonsekvensvurderingen. Miljøstyrelsen har, efter udfærdigelsen af påvirkningsvurderingen i miljøkonsekvensvurderingen, registreret endnu et fund af skæv vindelsnegl, syd for projektområdet. Dette forklarer hvorfor denne registrering ikke fremgår af kortmaterialet i miljøkonsekvensrapporten. Bygherre har ansøgt om dispensation efter naturbeskyttelsesloven (fremsendt d. 9.7.24). Materiale, som efterspørges i høringssvaret vil blive eftersendt. Dette gælder bedre kort over projektområde og beskyttet natur, størrelsen på det opgravede areal af den § 3 beskyttede mose. Anlægsarbejdet påbegyndes ikke før der er meddelt dispensation af myndigheden.	
--	--	---	--	--

			Bygherre vil håndtere de ryddede træer og buske efter de vilkår som stilles i § 3 dispensationen. Bygherre har ansøgt om dispensation efter naturbeskyttelsesloven (fremsendt d. 9.7.24). Hvis myndigheden ønsker yderligere oplysninger i forbindelse med behandling af ansøgningen, vil dette blive eftersendt. Projekterialisering vil netop forbedre forholdene for den beskyttede natur, da der således heller ikke længere vil ske af overløb af rensed spildevand i spidsbelastningssituationer. I disse få situationer, vil det rensede spildevand nu i stedet blive ledt ud i Lillebælt gennem den supplerende ledning. Bygherre har ansøgt om dispensation efter fortidsmindebeskyttelseslinjen hos myndigheden (d. 9.7.24). Ansøgning om dispensation efter fortidsmindebeskyttelseslinjen, foretages processuelt set først efter der er truffet afgørelse efter miljøvurderingsloven. Anlægsarbejdet påbegyndes ikke før der er meddelt dispensation fra myndigheden. Præcisering af miljøkonsekvensrapporten. Der foretages ikke udgravning eller kørsel tættere end 3 m fra foden af det beskyttede dige.	
6.	Jordforureningsteam, Kolding Kommune	Jordforureningsteamet har ingen bemærkninger til projektet.	Dette høringssvar giver ikke anledninger til hverken projektilretninger eller yderligere afværgeforanstaltninger.	Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.

7.	Museum Sønderjylland	Museum Sønderjylland har ingen bemærkninger, da deres udtalelse er indbygget i miljøkonsekvensrapporten.	Dette høringssvar giver ikke anledninger til hverken projektilretninger eller yderligere afværgeforanstaltninger.	Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.
8.	GeoHav	GeoHav finder det på det foreliggende grundlag uacceptabelt, at Blue Kolding gennemfører etableringen af en ny rørledning og fortsat udleder spildevand til vandområdet uden repræsentativt kendskab til recipientens faktiske kemiske tilstand for samtlige parametre, som har fastsatte målkrav i bilag 2 til bekendtgørelse nr. 796 af 13/06/2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Endvidere er benyttede data mangelfulde.	Dette høringssvar skal behandles af Kolding Kommune som VVM myndighed, idet det vedrører en vurdering af, om det anvendte datagrundlag er dækkende i forhold til en MKV af kemisk tilstand. Bygherre må dog antage, at denne vurdering allerede er foretaget af kommunen som VVM myndighed under iagttagelse af officialprincippet forud for, at myndighedsbehandlingen af MKV'en er igangsat med offentlighedsfase.	Projektet giver ikke tilladelse til en merudledning af rensat spildevand. Etableringen af den supplerende spildevandsledning giver mulighed for at fordele nuværende spildevandsmængde på to ledninger. Miljøvurderingsmyndigheden sender materialet herunder miljøkonsekvensrapporten og udkastet til § 25-tilladelsen i høring hos berørte myndigheder, den berørte offentlighed og parter for at få vurderet om alle forhold er blevet belyst tilstrækkeligt i miljøkonsekvensvurderingen. De indkomne høringssvar indgår i den videre sagsbehandling, og her vurderes det om høringssvarene giver anledning til yderligere vurderinger. Kolding Kommune er tilladelsesmyndighed for udledningstilladelse for renseanlægget og dermed myndighed for, at bekendtgørelse nr. 796 af 13/6 2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand overholdes. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.

9.	Vandløbsteam, Kolding Kommune	Vandløbsteamet bemærker, at hvis der skal krydses vandløb, så skal der meddeles en krydsningstilladelse efter vandløbslovens bestemmelser.	Ansøgning om krydsningstilladelse efter vandløbsloven, foretages processuelt set først efter der er truffet afgørelse efter miljøvurderingsloven. Anlægsarbejdet påbegyndes ikke før der er meddelt krydsningstilladelse fra myndigheden. Der findes ingen grøftet eller vandløb i området der skal krydses, så derfor giver dette høringssvar ikke anledning til hverken projektilretninger eller yderligere afværgeforanstaltninger.	Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.
10.	Bælternes Fiskeriforening	Foreningen mener, at det er uacceptabelt at lede yderligere spildevand til Lillebælt, og de kræver en forbedret rensning af spildevandet. Foreningen understreger, at konsekvensen for konksnegle mangler at blive undersøgt. Det er én af de sidste arter som de tilbageblevne erhvervsfiskere kan fiske efter.	Dette høringssvar skal behandles af Kolding Kommune som VVM myndighed, idet det vedrører en vurdering af, om projektets påvirkning af Lillebælt som marint område kan accepteres. Det bemærkes dog fra bygherre, at projektet ikke giver anledning til en merudledning af rensset spildevand til Lillebælt, men omhandler en fordeling af den eksisterende mængde i to frem for et udløbsrør.	Miljøvurderingsmyndigheden sender materialet herunder miljøkonsekvensrapporten og udkastet til § 25-tilladelsen i høring hos berørte myndigheder, den berørte offentlighed og parter for at få vurderet om alle forhold er blevet belyst tilstrækkeligt i miljøkonsekvensvurderingen. De indkomne høringssvar indgår i den videre sagsbehandling, og her vurderes det om høringssvarene giver anledning til yderligere vurderinger. Projektet giver ikke tilladelse til en merudledning af rensset spildevand. Etableringen af den supplerende spildevandsledning giver mulighed for at fordele nuværende spildevandsmængde på to ledninger. Det er vurderet, at projektet ikke har en væsentlig negativ påvirkning af marin flora og fauna og dermed heller ikke vil påvirke konksneglen væsentlig negativt. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.

11.	Erhvervsfisker	Hvis retten til at fiske ikke påvirkes, har fiskeren ingen problem med ledningen. Fiskeren gør dog opmærksom på, at placeringen af ledningen er i et sneglespor.	Bygherre har ikke været bekendt med at der findes et "snegle spor" i området og dette emne er derfor ikke behandlet i MKV. Dette høringssvar skal derfor behandles af Kolding Kommune som VVM myndighed. Det bemærkes dog fra bygherre, at projektet ikke giver anledning til en merudledning af rensed spildevand til Lillebælt, men omhandler en fordeling af den eksisterende mængde i to frem for et udløbsrør.	Erhvervsfiskerens høringssvar vedrører umiddelbart ikke selve udledningen, som bygherre oplyser. I forbindelse med 1. offentlighedsfase og en supplerende høring af bl.a. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen blev det oplyst, at det ansøgte ikke vil berøre eventuelle fremtidige fiskeriinteresser. Kystdirektoratet anbefaler, at bygherre går i dialog med erhvervsfiskeren. Sådan er direktoratets praksis i andre sager på søterritoriet. Bygherre må forholde sig til den nye viden, erhvervsfiskeren kommer med. Afhængig af skaden kan en fisker iht. fiskeriloven have ret til erstatning. Bygherre har efterfølgende været i dialog med erhvervsfiskeren, og projektet vil ikke gå ud over fiskerens erhvervsgrundlag. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven.
12.	SGAV Kystvande	SGAV Kystvande gør opmærksom på, at det potentielle tab af ålegræs skal lægges oveni den naturlige variation i vurderingen af indvirkningen på ålegræs. SGAV henviser endvidere til miljøkonsekvensrapportens side 142, hvor det fremgår: <i>"Idet der ikke er tale om en mertilførsel, men en omlægning og kortvarig frigivelse af næring fra den interne pulje i sedimentet, vur-</i>	Dette høringssvar skal behandles af Kolding Kommune som VVM myndighed, idet det vedrører en vurdering af, om det anvendte datagrundlag er dækkende i forhold til de vurderinger der er lavet i MKV.	Miljøvurderingsmyndigheden sender materialet herunder miljøkonsekvensrapporten og udkastet til § 25-tilladelsen i høring hos berørte myndigheder, den berørte offentlighed og parter for at få vurderet om alle forhold er blevet belyst tilstrækkeligt. De indkomne høringssvar indgår i den videre sagsbehandling, og her vurderes det om høringssvarene giver anledning til yderligere vurderinger.

		<i>deres der ikke at være vedvarende effekter på næringsstofforholdene i vandområdet, der kan hindre målopfyldelsen.</i> SGAV Kystvande gør opmærksom på, at enhver frigivelse af kvælstof som følge af projektaktiviteter er at betragte som en øget kvælstofbelastning. Der må i princippet ikke tilføres yderligere kvælstof i Kystvandområdet Lillebælt Snævringen jf. genbesøget af vandområdeplan 2021-2027. SGAV Kystvande gør opmærksom på, at der mangler en redegørelse og vurdering af den potentielle direkte og indirekte indvirkning af øget temperaturer fra det udledte spildevand på de biologiske kvalitetselementer jf. vandområdeplan 2021-2027.		Bygherre har i bilag 2 til afgørelsen afgivet supplerende vurderinger i forhold til ålegræs, kvælstof og øget temperatur. Med hensyn til ålegræs og øget temperatur vil dette blive indarbejdet i den endelige § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven og § 16 a-tilladelse i kystbeskyttelsesloven. I vurderingen af indvirkningen på ålegræs skal det potentielle tab af ålegræs lægges oveni den naturlige variation af ålegræs. Bygherre har efterfølgende præciseret, hvad det samlede tab af ålegræs er, og hvilke konsekvenser det har for målopfyldelsen jf. bilag 2 til afgørelsen. Bygherre har desuden redegjort for og vurderet på den potentielle direkte og indirekte indvirkning af øget temperaturer fra det udledte spildevand på de biologiske kvalitetselementer jf. vandområdeplan 2021-2027. Dette ses i bilag 2 til afgørelsen. Den supplerende redegørelse vedr. indvirkningen fra øget temperaturer har ikke givet anledning til at stille supplerende vilkår i den endelige § 25-tilladelse jf. miljøvurderingsloven. Med hensyn til frigivelse af biotilgængeligt kvælstof fra omlejret sediment i Lillebælt skal Kystdirektoratet have vurderet de nye oplysninger i bilag 2 i forhold til indsatsbekendtgørelsen, før der kan meddeles § 16 a tilladelsen efter kystbeskyttelsesloven.
--	--	---	--	---

13.	SGAV Østjylland	Der er søgt om dispensation fra skovloven til etablering af den supplerende udløbsledning, og sagsbehandlingen afventer afgørelse efter miljøvurderingsloven. SGAV Østjylland bemærker, at rydningen af skov i forbindelse med anlæg af udløbsledningen foregår i skovbrynet og at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at åbningen mod stranden gøres så smal som muligt. SGAV Østjylland bemærker, at det bør gælde i hele skovbrynets bredde, at rydningen gøres så smal som muligt. SGAV Østjylland gør opmærksom på, at det efter skovloven skal begrundes, hvis en alternativ placering af opmagasineringsplads for materialer ikke er mulig uden for fredskov. SGAV Østjylland anbefaler brug af køreplader ved oplagring af jord på habitatnatur, så den naturlige vegetation af sig selv kan indvandre på arealer med habitatnatur.	1. Præcisering af miljøkonsekvensrapporten. Rydningen af træer og buske minimeres i hele projektområdet. Skovrydningen foretages så både åbningen mod stranden og hele skovbrynets bredde laves så smalt som muligt. 2. Præcisering af miljøkonsekvensrapporten. Bygherre benytter køreplader til oplægning af jord under anlægsarbejder ved habitatnatur, såfremt der stilles krav om dette i § 25 tilladelser. 3. Opmagasineringsplads af materialer begrænses udelukkende til de i forvejen befæstede arealer (eksisterende grusveje og vendepladser), hvor der hverken findes habitatnatur eller træer. Såfremt myndigheden vurderer at denne opmagasinering ikke kan tillades, vil bygherre undersøge muligheden for at flytte opmagasineringspladsen eller begrunde hvorfor det ikke er muligt at opmagasinere uden for området med fredskov.	Høringssvaret giver desuden anledning til ændringer eller tilføjelser i den endelige § 25-tilladelse. Der vil blive stillet et vilkår til, hvordan rydningen skal begrænses for at sikre, at åbningerne i skovbrynet er så smalle som muligt. Der vil ligeledes blive stillet vilkår til anvendelse af køreplader ved oplag af jord ved habitatnatur, og at oplagspladser til materialer kun må foregå på de i forvejen befæstede arealer, eller på arealer uden fredskov.
-----	-----------------	---	--	---